

Digital TV behöver Internet

Den digitala tekniken, och diskussionen om den, bör rymma mycket mer än dagens massmedier – nya kulturella och politiska kontakter, till exempel. Flera tekniska lösningar kan behöva prövas; analysera därför ett digitalt markbundet nät, i samverkan med Internet, i en region och jämför med annan teknik. Därefter är vi rustade för ett slutgiltigt ställningstagande, skriver Tomas Ohlin, kansli-
chef i 1994 års IT-kommission.

De nät som ska förmedla digital TV rymmer också mycket annat. Det är kultur och kontakter av många slag, tjänster för alla medborgare. Diskussionen kring digital TV pekar fortfarande åt olika håll. Den politiska överenskommelsen om riktlinjer för ett nytt markbundet nät, som ingicks i somras mellan regeringen, centern och folkpartiet, har mött kritik. Det har hävdats att det finns annan teknik och organisation, som är bättre.

Utredningsförslaget om det nya markburna nätet bygger på en önskan om mångfald, att bryta enkelriktningen. Många program och tjänster ska få en chans. Det är de flesta remissinstanser med på. Men där slutar gemensamheten.

I själva verket håller mediavärlden på att ömsa skinn just nu. TV får lämna plats för sådana tjänster som använder Internet. Det är tjänster där medborgaren kan deltaga och kommunicera. Olika typer av teknik passar mer eller mindre bra för detta.

DET EXISTERANDE telenätet använder vi nu främst för telefoni. Det har visat sig att det också kan förmedla TV-kanaler. Flera separa-

De tekniska alternativen

	Dialog	Kapacitet	Räckvidd
Telenätet	Ja	Måttlig	Stor
Nya fibernät	Ja	Stor	Måttlig
Radiolänk	Ja	Måttlig	Måttlig
Kabel-TV-nät	Ja	Stor	Måttlig
Satellitnät	Nej	Stor	Stor
Ny mark-TV	Nej	Stor	Stor

ta fibernät, som når långt ut i samhället, finns eller planeras. Med kompletterande trådlös radiolänk är de intressanta. Omkring två miljoner hushåll i vårt land har kabel-TV. Det är en teknik som rymmer även annat än TV. Satelliterna är utomordentligt kapabla distributörer, och de kan nå alla.

Man kan ställa de olika alternativen bredvid varandra enligt tabell här intill. Man ser i tabellen att knappast någon viss teknik ensam utgör problemets lösning. Då måste man fundera på vilken användning som är mest central.

I DE DIGITALA näten kan vi inte bara se på TV, utan också ägna oss åt annat. Allt är inte nyheter, underhållning och beställning av varor och tjänster. Det finns mycket annat som på sikt kommer att visa sig särskilt viktigt. Det rör förmedling av kultur, utbildning, samhällstjänster av många slag och politiska kontakter.

I själva verket speglar informationssamhället hela vårt tjänstesamhälle. Informationsflöden att förädla finns överallt. Därmed är kultur och samhällskontakt i nya former naturligtvis viktiga.

Många människor efterfrågar något nytt via de nya näten. Den enahanda underhållningen i dagens enkelriktade TV verkar utarmad. Det behövs mer, möjlighet att efterfråga, att kritisera, att del-

taga. Det kan röra tiden för lokalteatern, protester mot kommunala beslut eller den nystartade balalajkagruppen.

Vi vet en del om sådant från Frankrike. Minitel har där använts i över ett decennium, av miljoner fransmän och fransyskor. På många håll i vårt land pågår inmatning av kulturellt material i lokala databaser, och också utveckling av nytt material. Detta ger spännande möjligheter, och det kan också skapa nya jobb. Allt eftersom Internet växer, blir det lättare för envar att få tillgång till denna kultur, och att bidra själv. Här väntar vi med spänning på Kulturnätutredningen.

Kommunikation i dialog har också en demokratisk dimension. Vi behöver nät som når alla medborgare. Det är här inte fråga om de första 90 procenten, det är fråga om de 10 sista.

Vi har i vårt land många medborgarkontor ute i kommunerna, där samhällsservice och informationstjänster av olika slag erbjuds. Medborgarkontoren kompletterar biblioteken. Nu bygger man ut till "elektroniska medborgarkontor" via Internet, som med SamhällsGuiden som ingång når alla som har tillgång till det vanliga telenätet.

Men vill medborgarna verkligen deltaga, och diskutera de många lokala, ofta politiska frågorna på nätet? Det finns anledning att tro

det. En väsentlig del av dagens politiska ointresse kan mycket väl bero på att vi använder fel kanaler. Dagens rörliga och flexibla samhällsmedborgare önskar diskutera politik på sitt eget sätt.

Att använda Internet kommer att bli helt naturligt. Det är alltså inte bara för TV, utan också för dialog som vi behöver de nya näten. En aktiverande masskommunikation.

De digitala näten måste dock bli mer lättillgängliga. Särskilda pedagogiska åtgärder behövs. Särskild teknik till handikappade, översättningsprogram till invandrare med mera. Etablering av ideologiska och kulturella gemensamheter behöver vara enklare än idag. Var och en måste kunna bilda grupper, vara med om att sätta agendan, ge prioriteringar, delta i lokala och rådgivande omröstningar.

Det är särskilt för dessa nya kulturella och politiska kontakter och former som vi behöver de digitala kanalerna. Visst är det bra med större valfrihet kring dagens massmedier. Men vi behöver något mer.

Det finns sannolikt inte en enda teknisk lösning för att nå dit. Flera tekniska alternativ kan behöva prövas, ställas vid sidan av varandra. Ett digitalt markbundet nät är en av dessa lösningar. Analysera det i en region, i samverkan med Internet, tekniskt och organisatoriskt! Mät det emot de andra tekniska lösningarna, framför allt mot det utvidgade telenätet. Efter ett tidsbegränsat prov är vi bättre rustade att ta ställning mer slutgiltigt.

Vi behöver ökad kvalitet. Det är i kulturen och samhällskontakten som de nya näten har sin verkliga chans. TV-tittandet har redan börjat öka, till främån för Internet. Informationssamhället är inte ett TV-samhälle!

TOMAS OHLIN